

ה' (לא) ימובין שנפלו מן הכסת (לב) מותר להחזירם אבל אסור ליתנם (יד) (לג) בתחלה בבסת :
 ז' אסור לקבץ מלח (לד) ממשרפות המלח (טו) (לה) שדומה (לו) למעמר וכן אסור לקבץ (לז) כל
 דבר ממקום גידולו : י' (מז) המקבץ רבילה ועשה ממנה עינול או (יז) שנקב תאנים והכנים
 החבל בהם עד שנתקבצו גוף אחד (לח) ה"ו תולדות מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה : י"א יאע"פ
 שנותנים שומשמן ואנוזים לדבש (לט) לא יחבצם בידו : י"ב הנותן זרע פשתן או שומשמן וכיוצא
 בהם במים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה : י"ג * (מ) "אין שוברים החרם
 ונתב"ס שהוא מהתוספתא פרק י"ב ס עור והרפ"ס בפרק ח' מהא דנתיב ל"ד ע רמב"ם בפ"ג

באר היטב

נקובה שרי שב"ל : (יד) בתחלה . להשתא עבד ליה מנא רש"י
 ורמב"ם כתב גזירה שמא יתפור עמ"ס סימן ש"ו ס"ב :
 (טו) שדומה למעמר . אבל עימור ליכא שאין עימור אלא בנידולי

באר הלכה

סלכוס וש"א . וסנה מדברי הגר"א בס"ד שהוכיח המקור לדברי הג"ה שם
 דמותר לרשום באויר כמין אחרות [ואשילו סכנה] מפניו זה משמע דהוא
 מפרש דברי השו"ע אשילו כמין אחרות ולפי"ל לא ידעתי שום טעם לדברי
 השו"ע שמתיר פה לכתחלה משום דהוא דבר שאינו מתקיים עכ"ס מדרבנן
 הי"ל לאסור ואולי שזה טעם הגר"א שלא העתיק שום מקור לדברי השו"ע
 בסעיף זה ומ"מ ק"ק דהיה לו להשיג ע"ז ולא לשתוק ואפשר שהטעם הוא
 דס"ל להשו"ע דרושם לא תשיב כתב כלל כולל גזיר ודאיה לזם מדברי הירושלמי
 פרק כ"ג דרושם על"האור כתבנית כתב פטור וכן פסק הרמב"ם וע"פ דברי
 סרס"מ שמקורו הוא מן הירושלמי כזה וע"כ באיט מתקיים מותר לכתחלה
 וא"ל דהירושלמי מיידי כרושם בלפורן ומשום דהוי דבר שאינו מתקיים ולהכי
 פטור וידוע דפטורי דשבת פטור ואסור הוא מלך דסתמא קתני ועוד דא"כ
 כו"ל לפלוגי כרושם גופא בין ככלי ובין בלפורן ולי"ל לפלוגי שם בין מקרב
 כפור כמין תכנית כתב ובין רושם כפור כמין תכנית כתב אמנם באו"ז גורם
 בירושלמי אפ"כ דרושם על"האור כתבנית כתב חייב וכן הוא בתוספתא שלט
 ובגר"א לא כהיה ע"ז כלום משמע דמותר דין פיקר ולפי"ל לרשום בלפורן
 דהוא דבר שאינו מתקיים עכ"ס אסור לכתחלה וכדעת האחרונים הי"ל ולפי
 דבריו זה כל שאי דינא תלוי בגירסת התוספתא אם כפי גירסת הרמב"ם
 או כפי גירסת האור זרוע וכן כתב שם הר"מ שיש חילופי טסחאות בהתוספתא
 ויסע עשה הגר"א שלא כתב ע"ז לא מקור ולא הגנה ועדיין ל"ע ככל זה :
 * אין שוכרין וכו' . סעיף זה והסמך לו הוא מלשון הרמב"ם ודבריו בסעיף
 זה הוא טעם ממה שאמר בב"ה דף ל"ב הטעם דמאי ליה תנא ולכאורה ל"י
 מה שמוכח בסעיף הסמך דקורע פ"מ לתקן חייב משום קורע אמאי לא
 נאמר בזה משום קורע ועוד דמלשון הרמב"ם בפרק כ"ג משמע שהוא מדרבנן
 שכללו שם עם עוד כמה דברים שידוע שהם מדרבנן ואם היה בו משום
 קורע היה בו איסורא דאורייתא ובאמת כבר הקשה זה בקמ"ג ונשאר כקושיא
 ומה שג"ס אחד מן האחרונים להוציא מזה דלא שייך קריעה כ"א בדבר הנתפר
 ונאלץ שמתדבק מנופים רבים וכה"פ קריעות אכל לא בדבר שהוא מגוף
 אחד כמו עור ומיר וכו' אינו דמבואר בירושלמי כהדיא דכעור שייך ג"כ
 קריעה וכבר ראה לומר כן בהשגחה אדם ודחה זה מכא הירושלמי הזה . ולולי
 דמסתפינא כו"א דבר חדש בזה דלא שייך שם קורע פ"מ לתקן כ"א כשקורע
 איזה דבר באמת . והוא לרין לחיקון שיהיה וכו"ן שהיה במשכן שיריעה שפ"ל
 כס דרנא קורעין כס ותופרין אותה [שבת פ"ד] ששקריעה היתה לזורך
 תופלת כל היריעה וכן מה שאמר שם בכתב ק"ד דענדא כי כרסתא ג"כ
 התופלת הוא לזורך כל הכבד ושקורע כחמתו דמחייב הרמב"ם הטעם משום
 דעטיב בזה לעלמו שמעך תחתיו הוי כאלו מתקן כל גוף הכבד משא"כ כשקורע איזו דבר מהכבד מן ה"ל וכוונתו לתקן בזה את הכבד שהיה ארוך
 או מקולקל כשפתו והתחית הנקרת לא יתקן בזה כלל לא שייך בזה שם קורע פ"מ לתקן כ"א שם אחר דהיינו מתקן מנא שהוא מתקן בזה את הכבד
 [ואם מקפיד על המדה נראה דיש בזה גם משום מחתך ועיין לעיל בסיון ש"כ כפיין מחתך] ותלוי הדבר בהתקן אם הוא תקן גמור חייב
 משום מכה בפטיש דגומר הכלי או הכבד ואם אינו תקן גמור הוא מדרבנן ולכן כפינוט שהוא קורע איזה תחית י"י מדף שלם כדי להשתמש בו איזה
 דבר מה וכדף שנקרע ממנו הי"י הוה אינו מחתך כלל . ואפשר דמקלקלו ג"כ אין זה ככלל קורע פ"מ לתקן ותלוי הדבר רק לפי התקן שנעשה כחיתכת
 בנייר

שער הציון

(סד) כ"י וש"א : (סה) רש"י כר"פ במה עומין : (טו) מר"ח דשרא לאהדורי אודרא : (טז) לבוש : (סז) רש"י ולרמב"ם הוא רק משום גזירה
 שמא יתפור וסתמתי כרש"י משום דהר"ן והריטב"א והא"ו והמאירי כולם סתמו כרש"י ומצרייתא דנקטה לדון זה עם דין דפותח בית הלארץ כהדיא
 פתחת משמע נמי כרש"י דהתם חייב חטאת איכא כדאיתא שם כהדיא : (סח) סמ"ג וש"ס : (ע) מ"א : (עא) א"ר וש"א : (עב) אחרונים : (עג) סמ"ג :

ואין קורעין * הגייר (מא) מפני שהוא כמתקן כלי : יד המדבק ניירות או עורות בקולן * רמב"ם נפרק * של סופרים וכיוצא בו * (מב) ה"ז תולדת תופר * וחייב וכן המפרק ניירות דבוקים

באר הלכה

הגייר שחתכו וס' לסרמכ"ס דמה שאמר שם בגמרא דמאי ליה מנא היינו דנראה כמתקן כלי דלאו כלי גמור הוא ע"י ולכן כללו הרמב"ם לדין זה בכל מילתא דרבנן ולפי' אם קורע הגייר לכמה קרעים ונריך לכ"א להשמיט בו הוא חייב דבוא קורע ע"מ לתקן וסמך למה שכתבו ממה שאמר רמב"ם כ"ב ע"ב על הסקל דתנינן ויחזק כנגדיו ויקרעם לשנים קרעים ממשה שואמר ויקרעם איני יודע שהוא לשנים וכו' משמע דסתם קרע הוא לשנים ולא שיקרע איזה האיזה מן הלך וישלכו וישאר הכנגד על מקומו [וקלף סוף לדבר מן הירושלמי פרק כלל גדול דהיינו קשיא ליה היינו קריעם היינו חיתוך וקאמר קריעם באמצע חתוך מן הלך ולדבריו ה"ס דקריעם אינו אלא באמצע וכדי שיתקנו ע"י הקריאה שני האדדים וכמו שהם במשכן ובגיל אהל חיתוך שיך אפילו מן הלך שמתקן בשפת העור כדי להשוותו וכמו שאמר בירושלמי שם דאשה האורגת המקטעת בנימין [היינו הירושלמי מן האר"ה וכמו שכתב

משנה ברורה

(מא) מפני וכו' . ומיירי בשאין מקפיד על המדה דאל"ה יס בו (עד) גם משום מחתך (עה) ואם קורע נייר לקרעים כדי לקנח א"ע בהן או לשאר איזה תשמיש חייב משום קורע שהוא קורע ע"מ לתקן וכדלקמן בס"ד והמחבר שלא הזכיר כאן הטעם משום קורע עיין בזה"ל . ולקרוע אגרת המחוחס (עו) אפילו אם יזהר שלא יסבור אותיות ההתימה רק ויקרע הגייר שסביבה ג"כ אסור לכו"ע ואפילו לומר לא"י (עו) יס לזהר אם לא לנורך גדול ובאגדה כתוב שיאמר לא"י איני יכול לקרותו כ"ז שאין פתוח ואם יבין הא"י מעצמו ויפתחנו לית לן בה : (מב) ה"ז תולדת תופר . ומסתברא דשעורו ג"כ כמו בתופר דהיינו שעור ב' תפירות לחיוב ועיין

סק"ע שם] יש בזה משום מחתכת אך יש לדחות דהירושלמי אורחא דמלתא נקט וכוונתו כזה שאמר קריעה באמצע היינו דאלל שפתו לפעמים ח"א אלא ע"י חיתוך דאין לו במה לאחזו ולקרעו וכל מה שהלכנו ליישב לישראל בגמרא דקאמר משום דמאי ליה מנא ולא קאמר משום קורע היינו לשיטת הרמב"ם דפוחת בית הולא ג"כ איסורו משום קורע אבל לשיטת רש"י שם דג"כ משום דמאי ליה מנא ע"כ כדף מ"ח וטעמו כמו שכתבו כבס"ל לקמיה דס"ל דכל דבר שהתיקון מנגד חתך כעת הקריעה גופא לא שיך כזה שם קורע כלל כיון דעושה כלי בקריעתו אי"כ ה"ז דפכרת הגמרא הוא דמאי ליה מנא בקריעתו ע"כ לא שיך כזה שם קורע כלל ולכן לא היה יכול הגמרא לומר הטעם משום קורע . ויכול להיות דלרש"י יש בזה איסור דאורייתא של מכה בפטיש כמו כדף מ"ח דגם שם כתב רש"י דבוא משום דמאי ליה מנא וביאר רש"י כהדיא דחיובו הוא משום מכה בפטיש וס"ג כה"ג] וז"ע קלף דמלכו הרמב"ם לא משמע הכי דכתב דין יו"ד דהקורע להפסיד דהוא ודומיא דמה שכתב הרמב"ם כפ"א ה"ו בחופר גומא ואין לריך אלא לעפרה דפטור משום דכונתו לקלקל אף דיש לו הנאה מהעפר עכ"פ לענין פשיית הכוונה דאם חס על הכר ומפני זה מכבה הסתירה חייב ואע"ג דכיוצא הוא בכלל סותר ומקלקל כדמשמע בגמרא לא"י ע"כ אפ"ה חייב משום דמתקן בזה את הכר ומשמע לכאורה היפך דבריו ואפילו אם נאמר דהרמב"ם סובר כפכרת רבננו המוכח שם ברש"י ומקרי כ"ו לדידיה סותר ע"מ לנטות במקומו וכאשר ביררנו לשל בזה"ל עכ"פ לרש"י מוכח כהדיא דמקרי סותר ע"מ לנטות שלא במקומו דעל הסתירה אינו חס ומשליכה לדרך ואפ"ה חייב משום דחס על הכר והוא בכלל מקלקל במקום זה ומתקן במקום אחר ואפ"ה חייב לתקן אך כבר ביררנו לפי דלרש"י טעם אחר אינו בכלל קורע ול"ע ככל זה : * הגייר . עיין במ"ב מה שכתבו בענין פתיחת אגרת ואבאר קצת . הפר"ח ביו"ד ק"ח כתב דישראל הסותר יש בזה חיוב חסות לכו"ע דקריעת הגייר הוא מקלקל ע"מ לתקן ותיקונו הוא מה שריך לסתור אותו וכן דעת ספר הזכרונות דבוא מקלקל ע"מ לתקן וכתבונת ח"א סימן ל"ט פליג ע"ז והתיר ע"י עו"ג ולא ביאר טעמו ונראה דבוא סובר דבוא מלאכה שאל"ל דבוא אין מתקן בגוף הגייר מ"ד והתוס' כדף ל"ד כתבו דלכא פקודת קורע כחמתו למירמי אימתא ארינשי דיתיה פקודת ע"ז עו"ג ובגמרא אדם כלל כ"ט ראינו שכתב דל"ט פטור ותובן כוננו דשאי הכי דקורע על מתו כחמתו דהקריעה גופא היא התיקון [דכהקריעה משכך חמתו או מרמי אימתא ארינשי בתייה] משא"כ בזה דלכא ה"ז הוא מקלקל גמור והתיקון הוא מלך אחר ובאמת לא כדריח סכרתו וסכרת הח"ל בזה דידוע דעיקר תיקון אגרת ששומד לקרותו ותיקונו הוא שיוכל לקראתו וא"כ כשקורעו כדי לקרותו הוי מלאכה הא"ל אכן היכא דסגורה האגרת בתוך יד אחר כנסוג בודאי הקורע הגייר שעליון הוא בכלל מקלקל ופטור אפילו לר"י וכדלמריק שבת פ"ג ע"ב דמקלקל פטור אפילו לר"י דס"ל דמשא"ל חייב לר"י ע"כ מותר ע"י עו"ג במקום נורך דהוי שבות דשבות אולם לפי מה שהבאנו לעיל דלשיטת רש"י היכא דבוא סותר ע"מ לנטות שלא במקומו דבוא מקלקל במקום זה ומתקן במקום אחר חייב לר"י א"כ ה"ז בזה בכל גווני הוא מלאכה דאורייתא לר"י דבוא בכלל קורע ע"מ לתקן ואינו ע"י עו"ג יש ליזהר וכן ה"מ בסיון ש"ו סק"כ מלך לאיסור כדעת ספר הזכרונות ומ"מ נראה דלנורך גדול יש להקל לפתחו ע"י עו"ג ובפרט אם האגרת מונחת בתוך יד אחר ולכתחלה טוב יותר לפתוח כמו שכתבתי במ"ב בשם האגודה : * ה"ז תולדת תופר . כי תופר ענינו הוא דלוקת שני דברים אחדים ומחבר אותם לאחד וכן הוא ע"י דיבוק וג"ל דה"ס כשמדבק פן לעץ ע"י דבק כנסוג ג"כ שם תופר עליו כי מליט בגמרא דף ע"ד ע"ב דעפ"ס שיך ג"כ תפירה דאמר שם האי מאן דעבד חלתא [כוורת . של קנים] אי חיטיס לפומיה וכו' ע"כ ברש"י : * וחייב . עיין במ"ב מה שכתבו לענין שיעור . והנה אף דלענין ענינה דעת הרמב"ם בפ"ה ה"ז דהטור פליג ליהטות כנסורת שלקן אף דבוא תולדה דעוון ובטוון שעורו כגרוגרת מ"מ בזה חיובו בכל שהוא כרי דאין הכרח מהאכ להטולדה לענין שעור שם שאני דחשיב שעור כנסורת בין בכל שהוא וכמו שהפך מחתכת דחשיבות המחכת הוא בכל שהוא ע"כ הרמב"ם ובמ"מ משא"כ לענין דיבוק עור דבוא כתפירה לא מליט חילוק כתפירה בין כגד עור כגד אחר ובכולם כשיק שיעורא לענין חיוב וס"ה לענין דיבוק . ולענין נייר משמע לכאורה ג"כ מלבון הבו"ע דדין אחד לכן . אך זה יש לעיין לענין מפרק דחיובו הוא משום קורע ואף דלא היה ע"מ לתפור משום דכיון דדעתו לאזהר דבר נורך ולא לקלקל חשיב כע"מ לתפור וכדלקמן או בקורע כחמתו [לדעת הרמב"ם דחייב בו] אם שיך כזה ג"כ כשעור כדי לתפור ב' תפירות או דילמא כי אמריק בקורע שעור זה ס"ה היכא דחיובו הוא משום שכוונתו כיס כדי לתפור כחמתו שהוא כדי ליישב את דעתו ובמ"מ הרמב"ם שם או בכל קורע שהוא ע"מ לתקן כל שיש בו התיקון שהוא מכון בו חייב ולא תליא בשעור זה . ותדע דבקורע על מתו דלמריק בגמרא דחייב משום שיש תיקון מלוס ע"י הקריעה ע"כ כשיש שעור טפה דכפחות מזה לא הוי שעור קריעה אפילו לשאר קרוכים כמ"ס במד"ק ולא תיקן כלל כרי דלא תליא זה בשעור ב' תפירות ח"כ . אפשר דה"ס בכל דבר לפי תיקונו בין להחמיר [ודבריו הוא לדעת החס"ם] שם ק"ה ע"ב ד"ה הא ר"י ע"כ אכל לדעת הרמב"ם שם בפ"ה הלכה יו"ד ע"כ ובתו"ט על זו השמטה דטעמו משום שחמומו ולערו נח ע"י הקרע לא מכורר גם שם אם דוקא טפת] והנה מה דליתא במשנה דמקלקל ע"מ לתקן שעורו כמתקן היינו כדבר שיש להתיקון שעור ידוע כמו כמותק ע"מ לכתוב ובקריע ע"מ לתפור ובסותר ע"מ לנטות כל אחד לפי שעורו וכמו דליתא ברמב"ם פ"א

שער הציזין

(עד) כן מוכח בספר תפארת ישראל דגם בקורע כיד יש בו משום מחתך ועיין במש"כ בס"י שו"ב כה"ל : (פה) גם זה מספר כ"ל ופשוט למח"כ כבס"ל כס"ד דכלל קורע כשגיל איז תיקון חייב : (עו) עיין במ"מ סימן תיקו"ט ובמ"מ כמ"ז שם ובגמרא אדם כלל כ"ט וז"ג : (עו) מ"א כסיון ע"ז בק"כ ועיין כה"ל :